

การจัดการความรู้

เรื่อง

การเก็บทุ่นระเบิดในการสร้างถนน

เลียบชายแดนไทย - กัมพูชา

ในพื้นที่ กปช.จต.

นปท.ทร./นปท.๒

คู่มือ

การเก็บทุ่ระเบิดในการสร้างถนนเลียบชายแดน

ไทย - กัมพูชา ในพื้นที่ กปช.จต.

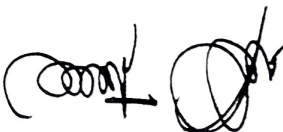
โดย หน่วยปฏิบัติการทุ่ระเบิดด้านมนุษยธรรม

คำนำ

การเก็บกู้ทุ่นระเบิด เพื่อสร้างถนนเลียบชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่ กปช.จต. เป็นภารกิจด้านความมั่นคงและวิศวกรรมทหารที่ต้องดำเนินการก่อนการสร้างถนน เนื่องจากพื้นที่ชายแดนยังมีทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิดตกค้างจากความขัดแย้งในอดีตจำนวนมาก

หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม กองทัพเรือ/หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ ๒ เป็นหน่วยขึ้นตรงกับ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด และขึ้นยุทธการกับ ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจหลักในการสำรวจ เก็บกู้ และทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคลในพื้นที่ชายแดนจันทบุรีและตราดตามแผน ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ เพื่อความปลอดภัยของประชาชน นำพื้นที่ปลอดภัยกลับคืนสู่ชุมชนและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ ในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดก่อนการสร้างถนน เพื่อใช้เป็นเส้นทางลาดตระเวนของทหาร ใช้ส่งกำลังบำรุง และการเคลื่อนย้ายกำลังพล เพิ่มการควบคุมพื้นที่ชายแดน และป้องกันการลักลอบเข้าเมือง ทำให้ต้องมีการเคลียร์พื้นที่ก่อนดำเนินการก่อสร้าง หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม กองทัพเรือได้ดำเนินการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้กำลังพลของหน่วยได้มีความรู้และเข้าใจในการปฏิบัติการกิจต่อไป

ท้ายสุดนี้ กระผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้กำลังพลของกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดเป็นไปด้วยความปลอดภัย สมความมุ่งหมายของทางราชการ ต่อไป

น.อ.

(ธรรมนุญ วรรณนา)

ผู้บังคับหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิด

ด้านมนุษยธรรม กองทัพเรือ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	
- ตอนที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญของพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา	๑
- ตอนที่ ๒ ปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างจากความขัดแย้งในอดีต	๒
- ตอนที่ ๓ ความจำเป็นในการสร้างถนนเลียบบชายแดน	๓
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
- ตอนที่ ๑ แนวคิดความมั่นคงชายแดน	๔
- ตอนที่ ๒ แนวคิดการปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิด	๕
- ตอนที่ ๓ บทบาทของ นปท.ทร./นปท.๒	๖
บทที่ ๓ ขั้นตอนการเก็บกู้ทุ่นระเบิด	
- ตอนที่ ๑ การสำรวจพื้นที่	๗
- ตอนที่ ๒ การทำเครื่องหมายพื้นที่อันตราย	๘
- ตอนที่ ๓ การตรวจค้นและทำลายทุ่นระเบิด	๙-๑๔
บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ	
- ตอนที่ ๑ แนวทางพัฒนาการเก็บกู้ทุ่นระเบิด	๑๕
- ตอนที่ ๒ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความมั่นคงชายแดน	๑๖

บทที่ ๑

บทนำ

ตอนที่ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา

พื้นที่ชายแดนระหว่าง ประเทศไทย และ กัมพูชา เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนในภาคตะวันออก ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของ จังหวัดจันทบุรี และ จังหวัดตราด ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขาและพื้นที่ทุรกันดาร ส่งผลให้การควบคุมและดูแลพื้นที่ชายแดนมีความซับซ้อนและต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคง ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา พื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาบางส่วนยังคงได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิดที่ตกค้างจากความขัดแย้งทางการเมืองและการสู้รบในภูมิภาคอินโดจีนในอดีต ทุ่นระเบิดเหล่านี้ยังคงเป็นภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ชายแดน รวมทั้งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าว การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเลียบแนวชายแดนจึงเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมพื้นที่ชายแดน สนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยงานด้านความมั่นคง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะการก่อสร้างถนนเลียบชายแดนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดูแลรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดนในพื้นที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนในพื้นที่ชายแดน จำเป็นต้องมีการดำเนินการเก็บกู้ทุ่นระเบิดและวัตถุระเบิดที่ตกค้างอยู่ในพื้นที่เสียก่อน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อกำลังพลที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว กระบวนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดถือเป็นภารกิจที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เทคโนโลยีในการตรวจค้น รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการเก็บกู้ทุ่นระเบิดอย่างเคร่งครัด หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในประเทศไทย คือ Thailand Mine Action Center ซึ่งทำหน้าที่วางแผน ควบคุม และประสานงานการปฏิบัติงานด้านการเก็บกู้ทุ่นระเบิดร่วมกับหน่วยทหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ ๒ ก็เป็นหน่วยรองหน่วยหนึ่งที่มีขีดความสามารถในการเก็บกู้ทุ่นระเบิด เพื่อให้พื้นที่ที่เคยมีความเสี่ยงจากทุ่นระเบิดสามารถกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดเพื่อสนับสนุนการก่อสร้างถนนเลียบชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านความมั่นคงของประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ชายแดน

ตอนที่ ๒

ปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างจากความขัดแย้งในอดีต

ปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างตามชายแดนไทย - กัมพูชา เป็นผลมาจากความขัดแย้งทางการเมืองและสงครามในภูมิภาคอินโดจีนช่วงครึ่งศตวรรษที่ ๒๐ โดยเฉพาะช่วงสงครามกลางเมืองในกัมพูชาและยุคเขมรแดง ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อประชาชนและการพัฒนาพื้นที่ชายแดนมาจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงปี ๑๙๗๐ - ๑๙๙๐ กัมพูชาประสบสงครามหลายระยะ ดังนี้

การปกครองของ Pol Pot เขาเป็นผู้นำของกลุ่มเขมรแดง และเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วง ปี ๑๙๗๕ - ๑๙๗๙ เขามีแนวความคิดสร้างสังคมคอมมิวนิสต์แบบสุดโต่ง โดยต้องการเปลี่ยนกัมพูชาให้เป็น “สังคมเกษตรกรรมบริสุทธิ์” โดย บังคับประชาชนออกจากเมืองไปทำเกษตรในชนบท ยกเลิกเงินตรา โรงเรียน และศาสนา กวาดล้างผู้ที่ถูกมองว่าเป็นศัตรูทางการเมือง ผลคือมีประชาชนเสียชีวิตประมาณ ๑.๕ - ๒ ล้านคน จากการประหาร การอดอยากและการใช้แรงงาน และได้เกิด ขบวนการคอมมิวนิสต์ติดอาวุธของกัมพูชา หรือ Khmer Rouge (เขมรแดง) ได้รับอิทธิพลทางอุดมการณ์จากลัทธิคอมมิวนิสต์แบบเหมา ปี ๑๙๗๕ เขมรแดงยึดกรุงพนมเปญได้ และตั้งชื่อประเทศใหม่ และหลังปี ๑๙๗๙ เมื่อ เวียดนาม บุกโค่นรัฐบาลเขมรแดง กองกำลังเขมรแดงได้ถอยไปตั้งฐานกำลังตามแนวชายแดนติดกับประเทศไทย ทำให้กองกำลังเขมรแดงวางทุ่นระเบิดจำนวนมากในป่าและภูเขาตามแนวชายแดน เพื่อป้องกันฐานที่มั่นและเส้นทางลำเลียงอาวุธ และใช้เป็นแนวป้องกันกองทัพเวียดนามและฝ่ายรัฐบาลของกัมพูชา ทำให้เกิดการสู้รบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งมีลักษณะเป็นป่าและภูเขา ทำให้เหมาะสำหรับการตั้งฐานที่มั่นของกองกำลังที่ต่อต้าน การสู้รบจึงเกิดขึ้นบ่อยในพื้นที่ชายแดน และหลายฝ่ายได้วางทุ่นระเบิดจำนวนมาก เพื่อป้องกันฐานทัพและเส้นทางสำคัญ ผลที่เกิดขึ้นจากการสู้รบยาวนานกว่า ๑๐ ปี คือ

๑. มีการวางทุ่นระเบิดจำนวนมากตามแนวชายแดน
๒. พื้นที่ป่าหลายแห่งกลายเป็นพื้นที่อันตราย
๓. ทุ่นระเบิดจำนวนมากยังตกค้างแม้สงครามยุติแล้ว

ทุ่นระเบิดเหล่านี้จำนวนมากไม่ได้ถูกเก็บกู้หลังสงคราม จึงกลายเป็นปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างที่ยังพบอยู่ในบางพื้นที่จนถึงปัจจุบัน

ผลกระทบจากทุ่นระเบิดตกค้าง

ต่อประชาชน

๑. ชาวบ้าน เหยียบทุ่นระเบิดในการเกษตรหรือผู้ที่หาของป่า
๒. เกิดการสูญเสียชีวิตและพิการจำนวนมาก

ต่อเศรษฐกิจและการพัฒนา

๑. พื้นที่เกษตรบางแห่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้
๒. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชะลอ

ต่อความมั่นคงชายแดน

- ทุ่นระเบิดทำให้การลาดตระเวนและการจัดการพื้นที่ชายแดนทำได้ยาก

ตอนที่ ๓

ความจำเป็นในการสร้างถนนเลียบชายแดน

ความจำเป็นในการสร้างถนนเลียบชายแดนไทย-กัมพูชา มีความสำคัญทั้งด้านความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ และความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะบริเวณที่เคยมีปัญหาทุ่นระเบิดตกค้างจากความขัดแย้งในอดีต

๑. ด้านความมั่นคงของประเทศ

๑.๑ ถาดตระเวนและควบคุมพื้นที่ชายแดนได้สะดวก

๑.๒ ป้องกันการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

๑.๓ ป้องกันการลักลอบขนสินค้าผิดกฎหมายหรือยาเสพติด

๒. ด้านความปลอดภัยจากทุ่นระเบิด

๒.๑ มีการสำรวจและเก็บกู้ทุ่นระเบิดก่อนก่อสร้าง

๒.๒ กำหนดเส้นทางที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน

๒.๓ ลดความเสี่ยงจากการเดินผ่านพื้นที่ป่าที่อาจมีทุ่นระเบิด

๓. การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

๓.๑ การค้าชายแดนระหว่าง Thailand และ Cambodia

๓.๒ การขนส่งสินค้าเกษตร

๓.๓ การท่องเที่ยวชายแดน

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

๔.๑ เดินทางไปโรงพยาบาล โรงเรียน หรืออำเภอได้สะดวก

๔.๒ เข้าถึงบริการของรัฐได้ง่าย

๔.๓ ลดความโดดเดี่ยวของชุมชนชายแดน

การสร้างถนนเลียบชายแดนมีความจำเป็นเพราะช่วยเสริม ความมั่นคง ความปลอดภัยจากทุ่นระเบิด การพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้พื้นที่ชายแดนมีการพัฒนาและสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ ๑

แนวคิดความมั่นคงชายแดน

แนวคิดความมั่นคงชายแดนกับเหตุผลการสร้างถนนเลียบชายแดน หมายถึง การใช้โครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน) เป็นเครื่องมือช่วยเสริมความมั่นคงและการบริหารพื้นที่ชายแดนของรัฐชายแดน เพราะช่วยให้รัฐควบคุมพื้นที่ ป้องกันภัยคุกคาม สนับสนุนความปลอดภัย และพัฒนาชุมชนชายแดน ไปพร้อมกัน ดังนี้

๑. ช่วยให้เจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ชายแดนได้มีประสิทธิภาพ

๑.๑ สามารถลาดตระเวนได้รวดเร็ว

๑.๒ สามารถเข้าถึงพื้นที่ห่างไกลได้ง่าย

๑.๓ สามารถตรวจสอบการเคลื่อนไหวบริเวณชายแดนได้ต่อเนื่อง

๒. ป้องกันภัยคุกคามข้ามพรมแดน

๒.๑ การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

๒.๒ การค้ายาเสพติด

๒.๓ การลักลอบตัดไม้หรือค้าของเถื่อน

๓. สนับสนุนการเก็บกู้และหลีกเลี่ยงพื้นที่อันตราย

ในบางพื้นที่ชายแดนยังมีทุ่นระเบิดตกค้างจากความขัดแย้งในอดีต การสร้างถนนต้องมีการสำรวจพื้นที่ก่อนโดยหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถทำให้พื้นที่ตามแนวถนนได้รับการตรวจสอบและปลอดภัยมากขึ้น

๔. พัฒนาชุมชนชายแดนให้เข้มแข็ง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชายแดน เป็นส่วนหนึ่งของความมั่นคง เช่น

๑. การเดินทางสะดวกขึ้น

๒. การค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

๓. ประชาชนมีรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ตอนที่ ๒

แนวความคิดการปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิด

แนวความคิดการปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิด (Mine Clearance Operations) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของมนุษย์ การทหาร และมนุษยธรรม โดยมีเป้าหมายหลักคือการทำให้พื้นที่ที่มีทุ่นระเบิดกลับมาใช้งานได้อย่างปลอดภัย ลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน ดังนี้

๑. การสำรวจและประเมินพื้นที่

๑.๑ รวบรวมข้อมูลจากแผนที่เก่า บันทึกทางทหาร หรือคำบอกเล่าของชุมชน

๑.๒ ใช้เทคโนโลยี เช่น โดรน ภาพถ่ายดาวเทียม

๑.๓ แบ่งพื้นที่ตามระดับความเสี่ยง

๒. การทำเครื่องหมายและกั้นพื้นที่

๒.๑ ติดป้ายเตือนชัดเจน

๒.๒ ใช้รั้วหรือเครื่องหมายป้องกันไม่ให้ประชาชนเข้าไป

๒.๓ ให้ความรู้ชุมชนเกี่ยวกับอันตรายจากทุ่นระเบิด

๓. วิธีการเก็บกู้

๓.๑ การเก็บกู้ด้วยคน ใช้เครื่องตรวจจับโลหะและอุปกรณ์ชุดค้น มีความแม่นยำสูง แต่ช้าและเสี่ยง

๓.๒ การใช้เครื่องจักร เช่น รถเก็บกู้ทุ่นระเบิด ซึ่งเหมาะกับพื้นที่กว้าง และลดความเสี่ยงต่อคน

๓.๓ การใช้สัตว์หรือเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สุนัขดมกลิ่นตรวจทุ่นระเบิด

๔. การตรวจสอบและรับรอง คือ การตรวจซ้ำเพื่อให้มั่นใจว่าปลอดภัย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และออกไปรับรองพื้นที่ปลอดภัยเพื่อส่งมอบพื้นที่

ตอนที่ ๓

บทบาทของ นปท.ทร./นปท.๒

นปท.ทร./นปท.๒ มีงานตามพันธกิจหลัก ๓ พันธกิจ ดังนี้

๑. สำรวจ ตรวจสอบ เก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิด
๒. แจ้งเตือนภัยจากทุ่นระเบิดและให้ความรู้กับประชาชน หน่วยงานอื่นๆ
๓. เยียวยาช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด

๑. สำรวจ ตรวจสอบ เก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิด

- ๑.๑ สำรวจพื้นที่อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด
- ๑.๒ เก็บกู้ทุ่นระเบิดในพื้นที่อันตรายต้องสงสัย
- ๑.๓ เก็บกู้ทุ่นระเบิดนอกพื้นที่อันตรายต้องสงสัยตามที่ได้สั่งการจาก กปช.จต.
- ๑.๔ เก็บกู้ทุ่นระเบิดสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ของ จว.จันทบุรี และจว.ตราด (การทำถนน การทำ
แผนที่ การทำพื้นที่พักและจุดผ่านแดน)

- ๑.๕ การสำรวจและส่งมอบพื้นที่ปลอดภัยจากสรรพาวุธระเบิดมณฑลการรับเสด็จพระบรมวงศานุวงศ์
- ๑.๖ การทำลายทุ่นระเบิดบริเวณในพื้นที่อันตรายต้องสงสัยในวันทุ่นระเบิดสากล
- ๑.๗ พบปะ พัฒนาสัมพันธ์ กับ จนท. ของประเทศกัมพูชาที่เกี่ยวข้อง

๒. แจ้งเตือนภัยจากทุ่นระเบิดและให้ความรู้กับประชาชน หน่วยงานอื่นๆ

๒.๑ แจ้งเตือนพื้นที่อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิดให้ประชาชน เด็กนักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้พื้นที่ได้รับทราบ

- ๒.๒ การอบรมฟื้นฟูอาสาสมัครทหารพรานนาวิกโยธิน
- ๒.๓ การอบรมกำลังประชาชนตำบลชายแดน
- ๒.๔ การจัดชุดสาธิตการปฏิบัติการสำรวจ ค้นหาทุ่นระเบิดด้วยเครื่องมือทางเทคนิคและสุนัขตรวจค้น

ทุ่นระเบิด

- ๒.๕ การประกวดวาดภาพนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในหัวข้อเกี่ยวกับทุ่นระเบิด
- ๒.๖ สนับสนุนการจัดงานวันเด็กของหน่วยงานราชการ

๓. เยียวยาช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด

- ๓.๑ ประสานงานความช่วยเหลือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ (พม.)
- ๓.๒ แจ้งสิทธิสวัสดิการคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ
- ๓.๓ ส่งเสริมอาชีพให้กับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ
- ๓.๔ พบปะ เยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด
- ๓.๕ มอบของจำเป็นสำหรับยังชีพแก่ผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด
- ๓.๖ จัดหา/ซ่อมแซม/มอบ แขน ขาเทียมให้กับผู้พิการ

บทที่ ๓
ขั้นตอนการเก็บกู้ทุ่นระเบิด

.....

ตอนที่ ๑ การสำรวจพื้นที่

๑. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

กระบวนการทั้งหมดที่ไม่ใช่ทางเทคนิค ซึ่งได้แก่ การประเมินโดยยังไม่ได้ออกไป ณ พื้นที่ การวิเคราะห์ประวัติ หรือการรวบรวมข้อมูลจากที่ต่างๆ การวิเคราะห์การปฏิบัติงาน รวมไปถึงการเข้าถึงการเข้าตรวจเยี่ยมพื้นที่ ซึ่งกระบวนการที่ไม่ใช่ทางเทคนิคเหล่านี้เป็นไปตามขั้นตอนการระบุ การเข้าถึงและการเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และการใช้ข้อมูลมาใช้ในการช่วยระบุว่าบริเวณใดมีหรือไม่มีทุ่นระเบิดหรือวัตถุระเบิดตกค้างจากสงคราม และนำมาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการสนับสนุนการยกเลิก การปรับลด และการกวาดล้างพื้นที่ ดังนี้

- ๑.๑ รวบรวมข้อมูลจากชุมชน แผนที่เก่า หรือบันทึกทางทหาร
- ๑.๒ สอบถามพยานหรือผู้ที่เคยอยู่ในพื้นที่
- ๑.๓ ระบุที่ต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด

๒. การสำรวจทางเทคนิค

การเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปรากฏ ประเภท การกระจาย และสิ่งแวดล้อมรอบๆ การปนเปื้อน ทุ่นระเบิด หรือวัตถุตกค้างจากสงคราม โดยนำวิธีการทางเทคนิคมาใช้ที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถระบุว่า บริเวณใดมีการปนเปื้อน หรือบริเวณใดไม่มี และช่วยให้กระบวนการปรับลดพื้นที่ที่มีความแม่นยำมากขึ้น ดังนี้

- ๒.๑ ลงพื้นที่ตรวจสอบจริงโดยทีมผู้เชี่ยวชาญ
- ๒.๒ ใช้อุปกรณ์ เช่น เครื่องตรวจจับโลหะ หรือสุนัขดมกลิ่น
- ๒.๓ กำหนดขอบเขตพื้นที่อันตรายอย่างชัดเจน

ตอนที่ ๒ การทำเครื่องหมายพื้นที่อันตราย

วัตถุประสงค์ของการทำเครื่องหมายพื้นที่อันตราย ๒ ประการ ได้แก่

๑. เพื่อเป็นการแจ้งเตือนแก่ประชาชนอย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือเกี่ยวกับทุ่นระเบิด/สรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด พื้นที่หรือจุดที่ตั้งที่ปนเปื้อน และในบางกรณี เพื่อติดตั้งสิ่งกีดขวางทางกายภาพเพื่อลดความเสี่ยงที่เข้าไปในพื้นที่อันตรายโดยไม่ตั้งใจ

๒. เป็นวิธีในการควบคุมการปฏิบัติการกวาดล้างทุ่นระเบิด/สรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

การทำเครื่องหมายพื้นที่อันตราย

การทำเครื่องหมายพื้นที่อันตรายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติการตรวจค้นและทำลายทุ่นระเบิด และควรดำเนินการให้สำเร็จโดยเร็วเพื่อเป็นการแจ้งเตือนว่ามีทุ่นระเบิดในพื้นที่ เมื่อใดก็ตามที่ทำได้ควาใช้ป้ายทุ่นระเบิดมาตรฐาน และระบบการทำเครื่องหมายสนามทุ่นระเบิด หากไม่สามารถทำได้ในขั้นแรกๆของการปฏิบัติการก็เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ แต่ควรรีบทำเครื่องหมายตามมาตรฐานให้เร็วที่สุด

การทำเครื่องหมายพื้นที่อันตรายจำแนกได้เป็นสามระดับ ดังนี้

๑. การทำเครื่องหมายแบบแสงเครื่อง เป็นระดับการทำเครื่องหมายเพื่อบ่งบอกพื้นที่ทุ่นระเบิด ที่ยอมรับได้ในกรณีที่ยังไม่มีวัสดุสำหรับทำเครื่องหมายชั่วคราวและเครื่องหมายถาวรโดยเครื่องหมายต่างๆ ที่ใช้ต้องเป็นที่รู้จักและจดจำได้เมื่อมองเห็นจากระยะไกลที่ปลอดภัยเพื่อห้ามผู้คนเข้ามาในพื้นที่และเครื่องหมายเหล่านี้ต้องทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้ถึงหกเดือน

๒. การทำเครื่องหมายชั่วคราว เป็นระดับการทำเครื่องหมายพื้นที่ทุ่นระเบิดที่ยอมรับได้ในระยะเตรียมการปฏิบัติการตรวจค้นและทำลายทุ่นระเบิด ซึ่งต้องมีสิ่งกีดขวางหรือรั้วป้องกันพื้นที่ มีป้ายที่มองเห็นชัดเจนในระยะไกลที่ปลอดภัยและมองเห็นจากป้ายหนึ่งไปยังอีกป้ายหนึ่งได้ในพื้นที่ที่มีพืชพรรณหนาแน่นหรือพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่น เครื่องหมายต่างๆควรทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้เป็นเวลา ๖ เดือนถึง ๑ ปี

๓. การทำเครื่องหมายถาวร เป็นระดับการทำเครื่องหมายพื้นที่ทุ่นระเบิดที่ยอมรับได้ ซึ่งเป็นที่ที่ไม่ได้กำหนดว่าจะดำเนินการปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในอนาคตอันไกล การเครื่องหมายประเภทนี้ควรประกอบด้วยป้ายและ/หรือ เครื่องหมายที่มองเห็นได้จากระยะไกลที่ปลอดภัยและมองเห็นจากป้ายหนึ่งไปยังอีกป้ายหนึ่งได้ในพื้นที่ที่มีพืชพรรณหนาแน่น หรือพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่น รวมทั้งมีสิ่งกีดขวางหรือรั้ว เครื่องต่างๆ ควรทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้เป็นระยะเวลามากกว่า ๑ ปี

ตอนที่ ๓ การตรวจค้นและทำลายทุ่นระเบิด

เมื่อเริ่มปฏิบัติการตรวจดินและทำลายทุ่นระเบิดในพื้นที่ใหม่ ผบ.พื้นที่จะต้องประมาณการณ์ว่าจะใช้หมวดกวาดล้างกี่หมวดในสนามทุ่นระเบิด และจัดแบ่งหมวดล้างอย่างไร จากนั้นตัวแทน ผบ.พื้นที่จะออกลาดตระเวนพื้นที่ใหม่พร้อมตัวแทนจากกองกำลัง (ร้อย.ช) ที่รับผิดชอบ และรวมกับ ผบ.มว.ที่ได้รับมอบให้ปฏิบัติงานในพื้นที่กวาดล้างก็ต้องออกลาดตระเวนร่วมด้วย การลาดตระเวนดังกล่าวจะทำให้สามารถกำหนดขอบเขตสนามระเบิดบนพื้นดิน จัดตั้งส่วนแรกของการทำงานของแต่ละหมวด จัดตั้งพื้นที่จอตระของหมวด พื้นที่พักอาศัยหรือพื้นที่ตั้งค่าย (หากจำเป็น) ห้องน้ำสนาม พื้นที่พักหรือพื้นที่ปลอดภัย พื้นที่คลัง พื้นที่คลังวัตถุระเบิด จุดปฐมพยาบาล และเส้นทางเชื่อมต่อกับพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น พื้นที่ต่างๆ ดังกล่าวจะจัดตั้งอยู่ภายนอกสนามทุ่นระเบิดและแต่ละพื้นที่จัดอยู่ใกล้กัน ยกเว้นพื้นที่ต่างๆ ดังกล่าวจะจัดตั้งภายนอกสนามข้างล่างนี้ พื้นที่เหล่านี้จะต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอที่รองรับกำลังพลได้และเครื่องมือที่ต้องใช้สำหรับทำงานในพื้นที่ แต่หมวดอาจปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติหากทำงานในพื้นที่ขนาดเล็กและอยู่ห่างจากหมวดกวาดล้างอื่นๆ

การจัดองค์กรสนามทุ่นระเบิด

พื้นที่ดินจะเป็นตัวกำหนดผังปฏิบัติการกวาดล้างทุ่นระเบิด แต่ในทุกกรณี หลักเกณฑ์ของปฏิบัติการกวาดล้างจะเป็นตัวกำหนดว่าจะลงมือปฏิบัติงานอย่างไร พื้นที่กำหนดขึ้นดังต่อไปนี้ จะต้องมีการจัดตั้งและทำเครื่องหมายในแต่พื้นที่กวาดล้างทุ่นระเบิดอย่างชัดเจน และพื้นที่ที่กำหนดแม้จะทราบแล้วว่าพื้นที่ต้องการจัดตั้งเป็นพื้นที่ไม่มีทุ่นระเบิด แต่ก็ต้องกวาดล้างก่อนเข้าไปเสมอ

๑. จุดบังคับการ (CP) เป็นพื้นที่ที่ ผบ. สามารถใช้เป็นส่วนควบคุมปฏิบัติ จุดบังคับการนี้จะใช้ เพื่อการจัดการเป็นพื้นที่ชี้แจง และเป็นจุดที่คอยต้อนรับผู้มาเยือน พื้นที่เหมาะสมที่สุดจะเป็นจุดบังคับการ นั้นควรจะเป็นพื้นที่ราบ ระบายน้ำได้ดี อยู่ห่างสนามทุ่นระเบิดอย่างต่ำ ๑๐๐ เมตร มีทางเข้าออกสำหรับยานพาหนะ และมีร่มเงาโดยธรรมชาติอยู่ด้วย

๒. ทางเข้า ต้องทำเครื่องหมายเข้าทุกทางและทางเข้าจะต้องกว้างอย่างน้อย ๒ เมตร

๓. ที่จอดยานพาหนะ ควรจัดให้อยู่ใกล้จุดควบคุมและต้องมีขนาดพื้นที่มากพอสำหรับจอดยานพาหนะของ มว.กวาดล้าง และของผู้มาเยือน ที่จอดยานพาหนะควรอยู่ห่างจากพื้นที่ที่ยังไม่ได้กวาดล้างเป็นระยะอย่างน้อย ๑๐๐ เมตร ควรจอดยานพาหนะทุกคันโดยกลับรถไว้แล้วเพื่อจะออกรถได้ทันทีในยามฉุกเฉิน

๔. พื้นที่คลังสิ่งอุปกรณ์ เป็นพื้นที่เก็บรักษาอุปกรณ์ทุกอย่าง โดยปกติคลังสิ่งอุปกรณ์เป็นส่วนหนึ่งหรืออยู่ติดกับจุดบังคับการ

๕. พื้นที่รักษาพยาบาล เป็นจุดรักษาพยาบาลคงที่ โดยปกติจะอยู่ใกล้กับจุดบังคับการ จะต้อง มีหน่วยรักษาการณ์ในพื้นที่ตลอดเวลาในระหว่างที่มีปฏิบัติการกวาดล้าง เจ้าหน้าที่พยาบาลจะต้องแน่ใจว่ามีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมพร้อมในพื้นที่ตลอดเวลา พื้นที่รักษาพยาบาลควรเป็นพื้นที่ที่ราบ แห้ง และมีร่มเงา พื้นที่อาจอยู่ร่วมกับจุดบังคับการหรือคลังสิ่งอุปกรณ์อย่างไรก็ตามจะต้องเป็นพื้นที่ที่ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายจากสนามทุ่นระเบิด

๖. พื้นที่คลังวัตถุระเบิด ในขณะที่ยังไม่ใช้ วัตถุระเบิดจะถูกเก็บไว้ในพื้นที่คลังวัตถุระเบิดพื้นที่นี้จะต้องอยู่ห่างจากพื้นที่อื่นๆ หรืออยู่ห่างจากวัตถุที่มีความไวเป็นระยะทางอย่างต่ำ ๕๐ เมตร จะต้องเก็บวัตถุระเบิดในสภาพแวดล้อมที่แห้ง มีร่มเงา และใช้ถุงทรายสร้างกำแพงล้อมรอบวัตถุระเบิดไว้ ในการจัดตั้งพื้นที่คลังวัตถุระเบิดต้องให้พื้นที่อยู่ระหว่างพื้นที่ที่ไม่ใช่จุดปฏิบัติการ (จุดบังคับการ /คลังสิ่งอุปกรณ์ ฯลฯ) และสนามทุ่นระเบิด

๗. พื้นที่ปลอดภัยสำหรับพลตรวจค้นและทำลายทุ่นระเบิด พื้นที่นี้จะต้องอยู่ห่างจากพื้นที่ที่ยังไม่ได้กวาดล้างเป็นระยะทางอย่างต่ำ ๒๕ เมตร และต้องกำหนดพื้นที่ปลอดภัยอย่างน้อย ๑ แห่ง ต่อ ๑ หมู่ (โดยปกติจะกำหนดพื้นที่ปลอดภัย ๑ แห่ง ต่อชุดปฏิบัติการ ๒ ชุด) พลตรวจค้นจะอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรอที่จะเข้าไปปฏิบัติงานในช่องทางกวาดล้าง และใช้พื้นที่นี้ในช่วงพักกลางวัน ควรมีพื้นที่เพียงพออย่างน้อย ๑ แห่ง ต่อ ๑ หมู่ สำหรับพักผ่อน จัดเตรียมอุปกรณ์และทาสีสำหรับทำเครื่องหมายสนามทุ่นระเบิด หากเป็นไปได้ควรเป็นพื้นที่แห้ง และร่มเงา นอกจากนั้นภายในพื้นที่ปลอดภัยของจุดตรวจจดินและทำลายทุ่นระเบิดควรมีการจัดตั้งพื้นที่ปลอดภัยเพื่อใช้ในการทดสอบเครื่องตรวจจดินวัตถุโลหะ พื้นที่ปลอดภัยสำหรับชุดและหมู่ปฏิบัติการนี้ความยาวอย่างน้อย ๒ เมตร และกว้าง ๒ เมตร

๘. จุดรวมเศษวัตถุโลหะ/ขยะมูลฝอย ควรอยู่ใกล้กับพื้นที่ทุ่นระเบิดเพื่อความสะดวก โดยชุดหลุม ๒ หลุม ใกล้กัน แต่ละหลุมมีขนาด ๑ ตารางเมตร และลึก ๓๐ เซนติเมตร จะนำชิ้นส่วนโลหะทุกชิ้นออกมาจากพื้นที่ทุ่นระเบิดและทิ้งลงในหลุมที่เป็นจุดรวมเศษวัตถุโลหะ ส่วนอีกหลุมข้างๆ จะเป็นหลุมเก็บขยะมูลฝอยที่นำออกมาจากช่องทางกวาดล้าง

๙. สุขุขา เพื่อป้องกันไม่ให้คนหลงทางเข้าไปในพื้นที่ที่ยังไม่ได้กวาดล้างโดยไม่ได้ตั้งใจ และเพื่อจุดประสงค์ทางด้านอนามัย จึงกำหนดให้มีสุขุขาหนึ่งแห่งในพื้นที่กวาดล้างแต่ละพื้นที่โดยจะจัดตั้งสุขุขาในตำแหน่งที่ปลอดภัย หรือพื้นที่คลังและอยู่ห่างจากพื้นที่ที่ยังไม่ได้กวาดล้างอย่างน้อย ๒๕ เมตร ควรจัดตั้งสุขุขาให้เพียงพอต่อจำนวนกำลังพลในพื้นที่

๑๐. พื้นที่ทำลาย บริเวณที่กวาดล้างเพื่อการทำลายทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดโดยใช้ดินทำลาย

๑๑. จุดวางยามรักษาการณ์ ควรจัดตั้งไว้ในพื้นที่กวาดล้างทุ่นระเบิดทุกพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่เป็นเส้นทางที่เป็นถนนและจุดที่ใกล้จะถึงพื้นที่ที่มีการปฏิบัติการกวาดล้าง

กระบวนการพื้นฐาน

ภารกิจทั้งหมดในการกวาดล้างในพื้นที่การรบประกอบด้วยปฏิบัติ 5 ขั้นตอนซึ่งจะใช้ระยะเวลาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับชนิดของภารกิจและความเร่งด่วนของภารกิจที่กำหนดโดย กปช.จต.

๑. การลาดตระเวนหาข่าว คือการพิสูจน์ทราบและการเลือกพื้นที่อันตราย เพื่อดำเนินการกวาดล้าง
๒. การสำรวจ คือการเก็บข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่ การลงทะเบียน และการทำแผนที่พื้นที่อันตราย
๓. การทำเครื่องหมาย คือการทำเครื่องหมายทางกายภาพในพื้นที่ที่ระบุว่าเป็นพื้นที่อันตรายโดยยังไม่ต้องคำนึงถึงวิธีการตรวจค้น การทำเครื่องหมายจะประกอบด้วย การกำหนดหมุดหลักฐาน จุดอ้างอิง จุดเริ่มต้น จุดเลี้ยว แนวและเลนแสดงขอบเขต เลนระหว่างกลางและการทำเครื่องหมายอื่น ๆ ตามข้อกำหนด
๔. การกวาดล้างในพื้นที่การรบ คือการกวาดล้างโดยใช้ขั้นตอนการค้นหา การตรวจค้น และการเก็บกู้ระเบิดตกค้างจากสงคราม (ERW) อย่างเป็นระบบ
๕. การรายงาน คือการรวบรวมข้อมูลและส่งข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำเกี่ยวกับพื้นที่อันตรายภายในกำหนดเวลา ซึ่งอาจเป็นรายงานการหยุดพักภารกิจชั่วคราวหรือรายงานสรุปภารกิจ

วิธีการตรวจค้นและแนวทางการปฏิบัติขั้นต่ำ

การเลือกวิธีการตรวจค้นนั้นขึ้นอยู่กับคำแนะนำในการกวาดล้าง ลักษณะภูมิประเทศ พืชพรรณ และอื่นๆ โดยปกติจะใช้วิธีการตรวจค้นต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจที่สุด

วิธีการต่างๆ ที่อาจนำมาใช้ได้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การตรวจค้นด้วยสายตา

การตรวจค้นด้วยสายตาเป็นวิธีการตรวจค้นที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการกำจัดอันตรายออกจากพื้นที่ซึ่งต้องอาศัยการควบคุมอย่างเคร่งครัดเพื่อให้มั่นใจว่าได้ตรวจค้นพื้นที่ครบถ้วนสมบูรณ์อย่างเป็นระบบโดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๑.๑ ลักษณะพืชพรรณ ภูมิประเทศ และสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจค้นของชุดกวาดล้างพื้นที่การรบ และระยะห่างระหว่างเจ้าหน้าที่แต่ละนาย
- ๑.๒ หัวหน้าชุดต้องสามารถมองเห็นและได้ยินเสียงเจ้าหน้าที่ตรวจค้นได้ตลอดเวลา
- ๑.๓ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นแต่ละนายจะต้องสามารถตรวจค้นและมองเห็นพื้นที่ที่รับผิดชอบของตนและได้ยินเสียงของหัวหน้าชุดได้ตลอดเวลา
- ๑.๔ ชุดกวาดล้างในพื้นที่การรบไม่ควรตรวจค้นติดต่อกันนานเกิน ๖๐ นาที และควรหยุดพักอย่างน้อย ๑๐ นาที
- ๑.๕ ชุดกวาดล้างพื้นที่การรบจะได้รับมอบหมายให้ตรวจค้น “พื้นที่สี่เหลี่ยม” ซึ่งจะถูกรวบรวมเป็น “เลน” ต่างๆ ในภายหลัง ซึ่งรายละเอียดในข้อ ก ข และ ค ข้างต้นจะเป็นตัวกำหนดความกว้างของพื้นที่
- ๑.๖ ต้องดำรงระยะปลอดภัยไว้ ๕๐ เมตร ระหว่างชุดกวาดล้างพื้นที่การรบ แต่ละชุด แต่ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องเพิ่มระยะตามการกระจายของวัตถุอันตราย

๑.๗ แต่ละเลนจะได้รับ การตรวจค้นจนกว่าจะครอบคลุมพื้นที่สี่เหลี่ยมทั้งหมด เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจค้น และทำได้ทำเครื่องหมายตรงตำแหน่งที่ตรวจพบสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด (UXO) แล้ว ชุดกวาดล้างก็สามารถ ย้ายไปทำงานในพื้นที่อื่นได้

๑.๘ การตรวจค้นจะต้องดำเนินไปอย่างเรียบง่าย ยกเว้นในกรณีที่หัวหน้าชุด ออกคำสั่งและให้คำแนะนำ และขณะที่เจ้าหน้าที่ตรวจค้นตรวจพบ UXO

๑.๙ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจค้นพบ UXO ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ และหัวหน้าชุดทันที ในขั้นนี้จะต้องไม่ ทำการเคลื่อนย้ายหรือแตะต้อง UXO ไม่ว่าจะด้วยกรณีใด

๑.๑๐ หลังจากที่หัวหน้าชุดได้ทำการตรวจสอบแล้ว ก็ให้ทำเครื่องหมาย ERW อย่างเหมาะสม

๑.๑๑ ในพื้นที่ที่มีการกวาดล้างถูกระเบิดย่อย ตำแหน่งร่องรอยที่เครื่องบรรจุ ถูกระเบิดตกกระทบพื้นควร ได้รับการบันทึกไว้เพื่อช่วยในการพิสูจน์ทราบและประเมินรูปแบบและขอบเขตการตกกระทบในอนาคต

๑.๑๒ ชิ้นส่วน UXO ทั้งหมดที่ตรวจพบจะต้องได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย ไม่ว่าจะด้วยการระเบิด ทำลายทิ้ง/เผา หรือเก็บกู้ไปไว้ในคลังส่วนกลางหากสามารถทำได้อย่างปลอดภัยแล้วจึงระเบิดทำลายทิ้งในวันต่อไป ส่วนถูกระเบิดย่อยทั้งหมดนั้นให้ทำลายทิ้งในที่ที่ตรวจพบ

เครื่องมือช่วยในการตรวจค้นด้วยสายตา

เครื่องมือช่วยในการตรวจค้นด้วยสายตาใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการตรวจค้น ในกรณีที่มีพืชพรรณหนาแน่น ปกคลุมพื้นที่ทำให้กระบวนการตรวจค้นล่าช้าและเป็นอุปสรรคต่อการทำงานอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ การใช้เครื่องตรวจค้นใดๆ ต้องพิจารณาถึงจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจค้น ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การควบคุมกำกับ ดูแลที่เพียงพอ และวิธีการตรวจค้นโดยรวมทั้งหมดและปฏิบัติตามรายละเอียดในหัวข้อการตรวจค้นด้วยสายตา ข้อ ๑.๑ ถึง ๑.๑๒ อย่างเคร่งครัด

๒. การตรวจค้นใต้ดิน

การตรวจค้นใต้ดินเป็นขั้นตอนที่สามารถนำไปใช้ได้ก่อนหรือหลังการตรวจค้นด้วยสายตาในพื้นที่ปนเปื้อน โดยขึ้นอยู่กับวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นอาจปฏิบัติงานเพียง คนเดียว เป็นคู่ หรือแม้กระทั่งสามคน แต่ก็ไม่ควรจะมีจำนวนเจ้าหน้าที่เกินกว่าที่ระบุนี้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑ สภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้และอันตรายที่กระจายอยู่ในพื้นที่

๒.๒ หัวหน้าชุดจะต้องมอบหมายพื้นที่ปฏิบัติการรูปสี่เหลี่ยมให้แก่เจ้าหน้าที่ตรวจค้นแต่ละนาย และต้อง สามารถมองเห็นและได้ยินเสียงเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา

๒.๓ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นแต่ละนายต้องสามารถตรวจค้นพื้นที่ที่รับผิดชอบได้ไม่ว่าจะด้วยสายตาหรือด้วย เครื่องมือ และสามารถได้ยินเสียงหัวหน้าชุดได้อยู่ตลอดเวลา

๒.๔ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นไม่ควรตรวจค้นติดต่อกันนานเกิน ๖๐ นาที และควรหยุดพักอย่างน้อย ๑๐ นาที

๒.๕ เจ้าหน้าที่ตรวจค้นจะได้รับมอบหมายให้ตรวจค้น “พื้นที่สี่เหลี่ยม” ซึ่งจะแบ่งเป็น “เลน” ต่างๆ ที่มี ความกว้างไม่เกิน ๒ เมตร ในภายหลัง โดยพิจารณารายละเอียดที่ระบุไว้ในข้อ ๒.๑, ๒.๒ และ ๒.๓ ข้างต้นร่วมด้วย

๒.๖ ต้องดำรงระยะปลอดภัยไว้ ๒๕ เมตร ระหว่างเจ้าหน้าที่ตรวจค้นแต่ละนาย แต่ในบางกรณีอาจ จำเป็นต้องเพิ่มระยะตามการกระจายของวัตถุอันตราย

๒.๗ แต่ละเลนจะได้รับการตรวจค้นจนกว่าจะครอบคลุมพื้นที่สี่เหลี่ยมทั้งหมด เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจค้นและได้ทำเครื่องหมายตรงตำแหน่งที่ตรวจพบวัตถุระเบิดที่ตกค้างจากสงคราม (ERW) แล้ว เจ้าหน้าที่ตรวจค้นก็สามารถย้ายไปทำงานในพื้นที่สี่เหลี่ยมอื่นได้

๒.๘ การตรวจค้นจะต้องดำเนินไปอย่างเสียบสงบ ยกเว้นในกรณีที่หัวหน้าชุดออกคำสั่งและให้คำแนะนำและขณะที่เจ้าหน้าที่ตรวจค้นตรวจพบ ERW

๒.๙ ระดับของการกวาดล้างจะได้รับการกำหนดในช่วงการจัดการกิจและขึ้นอยู่กับข้อกำหนดต่างๆ ทั้งหมดรวมทั้งการใช้ประโยชน์พื้นที่ในอนาคตและอันตรายที่มีอยู่ เมื่อใดก็ตามที่มีสัญญาณจากเครื่องมือที่บ่งบอกว่าอาจตรวจพบ ERW ก็ให้ทำการตรวจสอบทันที

๒.๑๐ เมื่อเครื่องมือส่งสัญญาณแสดงการตรวจพบวัตถุบางอย่างใต้ดิน สิ่งที่ต้องปฏิบัติต่อไปคือการใช้ของแหลมตรวจค้นและขั้นตอนการเปิดหน้าดิน การปฏิบัติใดๆ จะต้องไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือนหรือรบกวนวัตถุที่ทำให้เครื่องมือส่งสัญญาณ การเปิดหน้าดินจะทำแค่พอให้มองเห็นและสามารถพิสูจน์ทราบวัตถุต้นเหตุของสัญญาณได้อย่างแน่ชัด

๒.๑๑ เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจค้นได้เปิดหน้าดินและพิสูจน์ทราบวัตถุต้องสงสัยว่าเป็น ERW ให้แจ้งหัวหน้าชุดทันที

๒.๑๒ หลังจากที่หัวหน้าชุดได้ทำการตรวจสอบแล้ว ก็ให้ทำเครื่องหมาย ERW อย่างเหมาะสม

๒.๑๓ ERW และลูกระเบิดย่อยทุกลูกที่อยู่ในระดับความลึกอย่างน้อย ๒๐ เซนติเมตร จะต้องถูกตรวจพบและเก็บกู้/ทำลายทิ้ง

๒.๑๔ ในพื้นที่ที่คาดว่าจะมีลูกระเบิดย่อย ตำแหน่งร่องรอยที่เครื่องบรรจุลูกระเบิดตกกระทบพื้นควรได้รับการบันทึกไว้เพื่อช่วยในการพิสูจน์ทราบและประเมินรูปแบบและขอบเขตการตกกระทบในอนาคต

๒.๑๕ ชั้นส่วน ERW ทั้งหมดที่ตรวจพบจะต้องได้รับการจัดการอย่างปลอดภัย ไม่ว่าจะด้วยการระเบิดทำลายทิ้ง/เผา หรือเก็บกู้ไปไว้ในคลังส่วนกลางหากสามารถทำได้อย่างปลอดภัยแล้วจึงระเบิดทำลายทิ้งในวันต่อไป ส่วนลูกระเบิดย่อยทั้งหมดนั้นให้ทำลายทิ้งในที่ที่ตรวจพบ

การทำลายวัตถุระเบิด

โลหะทุกชิ้นซึ่งพิสูจน์ทราบว่าเป็นชิ้นส่วนที่ปราศจากวัตถุระเบิด (FFE) จะต้องนำมารวมกันไว้ในพื้นที่แล้วจึงเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ทำลาย

ควรทำลาย ERW ทุกลูกด้วยการระเบิดทิ้ง/เผาทิ้ง ณ ตำแหน่งที่ตรวจพบ (หากไม่ปลอดภัยที่จะเคลื่อนย้าย) หรือในพื้นที่ทำลายส่วนกลาง (CDS) (หากเคลื่อนย้ายได้อย่างปลอดภัย) ในกรณีที่ไม่สามารถทำลายทิ้งได้ในวันนี้ๆ ให้ทำเครื่องหมายวัตถุอย่างเหมาะสม สร้างมาตรการป้องกัน และแจ้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่วัตถุ ERW ใด ๆ ที่พิจารณาว่าเคลื่อนย้ายได้โดยปลอดภัย ก็สามารถนำไปไว้ที่พื้นที่เก็บเพื่อทำลายทิ้งในอนาคต แต่ห้ามสะสมไว้เป็นจำนวนมากเกินไป

การรายงาน

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการกวาดล้างพื้นที่การรบแล้ว ต้องจัดทำรายงานสรุปภารกิจส่งไปยังกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ในรายงานควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการระเบิดทำลาย วัตถุระเบิดและสิ่งอุปกรณ์ทั้งหมดที่ใช้ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ควรมีอยู่ในรายงานความก้าวหน้าประจำสัปดาห์ที่ส่งไปยัง กองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

สำเนา
กระดาศเขียนข่าวราชธานี

หน่วย	สส.บก.นปท.ท.ร.๑	รับจาก	บก.นปท.ท.ร. (ส่วนแผนฯ)	วันที่-เวลา	๑๕/๑๕/๕๐
ระบบ	พนส	ผู้ฝาก	พ.จ.อ.ชัยสิทธิ์ ย.	ผู้รับ	ท.๐๑-อภิศริท.ท.
จ่ายให้	ท.๐๑ อภิศริท.ท.	ส่งต่อให้		ระบบ	
ผู้จ่าย	ท.๐๑ อภิศริท.ท.	ผู้รับ		วันที่-เวลา	

ความเร่งด่วน - ผู้รับปฏิบัติ	ความเร่งด่วน - ผู้รับทราบ	หมู่วันที่ - เวลา	หมู่คำ
ปกติ	ปกติ	๑๕/๑๕/๕๐ เม.ย.๖๙	
จาก	นปท.ท.ร./นปท.๒		ชั้นความลับ
ถึง	ผู้รับปฏิบัติ กปช.จต.		ลับ
ผู้รับทราบ	ศปก.ท.ร. นย.		ที่ของผู้ให้ข่าว
			๑๕/๑/๖๙

สรุปรายงานการปฏิบัติประจำวัน ตั้งแต่วันที่ ๑๕๐๘๐๐ - ๑๕๒๐๐๐ เม.ย.๖๙

๑. สถานภาพกำลังพล อาวุธ ยุทโธปกรณ์ และยานพาหนะ - แยกรายงาน
๒. ที่ตั้งหน่วย - แยกรายงาน
๓. การข่าว - แยกรายงาน
๔. การปฏิบัติ
  - ก. การจัดหาทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ : ไม่มี
  - ข. การเฝ้าตรวจและการป้องกันชายแดน : ไม่มี
  - ค. การรักษาความมั่นคงภายในตามแนวชายแดน
    ๑. ปฏิบัติงานเก็บกู้ทุ่นระเบิดตามแผนปฏิบัติงาน ดังนี้
      - ๑.๑ CHA 252-01/AD บ.ข้าราชการ ต.ข้าราชการ อ.เมือง จว.ตราด ขนาดพื้นที่ ๔๓๖,๘๔๐ ตร.ม.
- ได้พื้นที่ปลอดภัย ๑,๗๒๓ ตร.ม.
- พบทุ่นระเบิด PMD-6M จำนวน ๓๑ ทุ่น
- รวมดำเนินการได้ ๑๔๐,๒๖๙ ตร.ม. คิดเป็น ๓๒.๑๑ % พบทุ่นระเบิดสิ่งหารบุคคล ๒๐๘ ทุ่น UXO ๓๐ รายการ
      - ๑.๒ CHA 252-01/03/AD บ.ข้าราชการ ต.ข้าราชการ อ.เมือง จว.ตราด ขนาดพื้นที่ ๕๑,๖๕๔ ตร.ม.
- ได้พื้นที่ปลอดภัย - ตร.ม.
- ไม่พบทุ่นระเบิด
- รวมดำเนินการได้ ๒๗,๙๖๗ ตร.ม. คิดเป็น ๕๔.๑๔ % พบทุ่นระเบิดสิ่งหารบุคคล ๑๒ ทุ่น
  - ง. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ : ไม่มี
  - จ. การช่วยเหลือประชาชน : ไม่มี
  - ฉ. กิจเสริม : ไม่มี

จ่ายแล้ว

	อ้างถึงข่าว	ผู้เขียนข่าว	ตำแหน่ง	นายทหารอนุมัติข่าว
	ชั้นความลับ	ร.ท.	หน.ส่วนแจ้งเตือนและให้ความรู้ฯ	พ.จ.อ. อภิศริท.ท.
หน้า ๑ ของ ๑ หน้า	☒ กำหนด ☐ ไม่กำหนด	ผู้รับรองข่าว	ร.อ.	
		ผ.ท.ส่วนสนับสนุนและธุรการฯ		

บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ ๑ แนวทางพัฒนาการเก็บกู้ทุ่นระเบิด

แนวทางพัฒนาการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในปัจจุบันมุ่งเน้นทั้ง “ความปลอดภัย ความรวดเร็ว และความแม่นยำ” โดยผสมผสานเทคโนโลยีและการจัดการเชิงระบบมากขึ้น แนวทางสำคัญมีดังนี้:

๑. การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

๑.๑ โดรนและภาพถ่ายทางอากาศ: ใช้สำรวจพื้นที่กว้าง ลดความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่

๑.๒ AI และการวิเคราะห์ข้อมูล: ช่วยประเมินพื้นที่เสี่ยงและวางแผนการเก็บกู้

๑.๓ เซ็นเซอร์ขั้นสูง: เช่น เรดาร์ทะลุพื้นดิน (GPR) ที่ช่วยตรวจจับวัตถุใต้ดินได้แม่นยำกว่าการใช้

เครื่องตรวจโลหะอย่างเดียว

๒. ระบบหุ่นยนต์และเครื่องจักร

๒.๑ ใช้หุ่นยนต์หรือยานควบคุมระยะไกลเพื่อตรวจสอบและทำลายทุ่นระเบิด

๒.๒ เครื่องจักรกลหนัก เช่น รถไถพิเศษ สามารถเคลียร์พื้นที่ได้รวดเร็วในบางสภาพภูมิประเทศ

๓. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร

๓.๑ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีทักษะสูงขึ้นตามมาตรฐานสากล

๓.๒ เสริมความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงและการแพทย์ฉุกเฉิน

๔. การมีส่วนร่วมของชุมชน

๔.๑ ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับอันตรายของทุ่นระเบิด

๔.๒ รับข้อมูลจากคนในพื้นที่เพื่อช่วยระบุจุดเสี่ยง

๔.๔ สร้างเครือข่ายแจ้งเตือนในชุมชน

๕. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

๕.๑ ทำงานร่วมกับองค์กร เช่น United Nations Mine Action Service

๕.๒ แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี ความรู้ และงบประมาณสนับสนุน

๕.๓ ปฏิบัติตามกรอบสนธิสัญญา เช่น Ottawa Treaty

๖. การฟื้นฟูหลังการเก็บกู้

๖.๑ พัฒนาพื้นที่ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย

๖.๒ สนับสนุนผู้ได้รับผลกระทบจากทุ่นระเบิด (ผู้พิการ เหยื่อระเบิด)

ตอนที่ ๒ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความมั่นคงชายแดน

การเพิ่มประสิทธิภาพ “ถนนเพื่อการรักษาความมั่นคงชายแดน” ไม่ใช่แค่ทำให้ถนนดีขึ้น แต่คือการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับทั้งภารกิจด้านความปลอดภัย การตอบสนองฉุกเฉิน และการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไปพร้อมกัน แนวทางสำคัญมีดังนี้

๑. ออกแบบถนนให้เหมาะกับภารกิจความมั่นคง

๑.๑ กำหนดมาตรฐานความกว้าง ความแข็งแรง และผิวทางให้รองรับยานพาหนะทางทหาร

๑.๒ เพิ่มช่องทางหลบภัย จุดกั๊บลับรถ และจุดตรวจ (checkpoint) ในตำแหน่งยุทธศาสตร์

๑.๓ ออกแบบเส้นทางสำรอง (alternate routes) กรณีเส้นทางหลักถูกตัดขาด

๒. ระบบเฝ้าระวังและเทคโนโลยี

๒.๑ ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) และเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหวตลอดแนวถนน

๒.๒ ใช้โดรนลาดตระเวนในพื้นที่เข้าถึงยาก

๒.๓ เชื่อมโยงข้อมูลเข้าศูนย์ควบคุมกลางแบบเรียลไทม์

๓. การบูรณาการข้อมูลและการสื่อสาร

๓.๑ ใช้ระบบ GIS เพื่อวิเคราะห์เส้นทาง จุดเสี่ยง และการเคลื่อนกำลัง

๓.๒ พัฒนาเครือข่ายสื่อสารที่เสถียร (เช่น วิทยุสื่อสารดิจิทัล หรือเครือข่าย 4G/5G ในพื้นที่ชายแดน)

๓.๓ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เช่น ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง

๔. การมีส่วนร่วมของชุมชนชายแดน

๔.๑ ส่งเสริมให้ประชาชนแจ้งข้อมูลความผิดปกติหรือภัยคุกคาม

๔.๒ พัฒนากันให้เอื้อต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น เช่น การค้าชายแดน

๔.๓ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับชุมชน

๕. ความร่วมมือข้ามพรมแดน

๕.๑ ประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องการใช้เส้นทางและความปลอดภัย

๕.๒ กำหนดมาตรการร่วม เช่น จุดผ่านแดนถาวรหรือการตรวจร่วม

